اخبار کوتاه

همتی:
باید روی بیمه عمر تمرکز شود

وزیر امور اقتصادی و دارایی ضمن نامطلوب ارزیابی کردن وضعیت بیمه ایران، گفت: باید به سمتی برویم که بیمه عمر جذابیت گذشته را پیدا کند.

به گزارش پیام آشنا، عبدالناصر همتی وزیر امور اقتصادی و دارایی ایران دیروز در آئین تکریم و معارفه مدیرعامل بیمه ایران اظهار کرد: تاکید دارم بیمه ایران بسیار برای ما اهمیت دارد. متأسفم که سهم بازاری بیمه ایران در وضع مطلوبی نیست و می‌تواند بهتر از اینها باشد. وی عنوان کرد: شرایط اقتصادی کشور و تحمیل تحریم‌ها که شرایط خاصی را برای اقتصاد کلان ایجاد کرده صنعت بیمه را متأثر کرده است. اعتقاد من این است که در بیمه ایران نیروهای شاخص وجود دارد که می‌توانند بیمه ایران را به اوج خود بازگردانند.

وزیر امور اقتصادی و دارایی ایران تصریح کرد: شرکت بیمه باید مدیون مردم باشد که به او افتخار دادند بیمه گذارشان باشد. اینکه مردم فکر می‌کنند وقتی حق خود را دریافت می‌کنند احساس دین می‌کنند یعنی حتماً ما حق مردم را خوب ادا نکردیم که مردم چنین فکر می‌کنند.

همتی خاطرنشان کرد: اگر بیمه، سهم بازار خود را اصلاح کند با ارائه نرخ‌های فنی و راهکار در صنعت بیمه، می‌تواند جایگاه خود را احیا و تقویت کند. چرا بیمه ایران باید زیان ده باشد یا زیان انباشته بدهد؟ نباید به بیمه ایران طوری نگاه کنیم که فقط بیمه‌های خاص زیان ده را به فروش برسانیم. همه اینها می‌تواند اصلاح شود.

وی اضافه کرد: در دوره‌های گذشته، بیمه ایران در بیمه عمر پیشگام بوده اما حالا در آن ضعیف شده است. تورم ۴۰ درصد باعث شده بیمه‌های عمر جذابیت خود را از دست داده و ما باید به سمتی برویم که بیمه عمر جذابیت گذشته را پیدا کند. بر اساس دارایی می‌توان بیمه عمر مبتنی بر دارایی برای مردم ایجاد شود.

وزیر امور اقتصادی و دارایی راه رشد یک شرکت را در سودآوری و توان دهی آن برشمرد و گفت: بیمه مرکزی باید روی فنی بودن نرخ‌ها حساس باشد. با فساد در بیمه حتماً باید به صورت جدی برخورد شود و در بیمه مرکزی باید بدانند سرمایه گذاری ها در کجا و با چه مبنایی صورت می‌گیرد.

همتی خاطرنشان کرد: فکر می‌کنم صنعت بیمه ما پتانسیل، نیروی انسانی و زیر ساخت بسیار خوبی دارد و نیازمند مدیران خوب و با انگیزه است. نمی‌شود ما در هر شرایطی فقط از مدیر دفاع کنیم. مدیر گذاشتیم که هم مردم راضی باشند و هم شرکت سودآور باشد.

وی با تاکید بر اینکه بیمه مرکزی، باید جدی مو را از ماست بیرون بکشد و ببینند شرکت‌های بیمه چه جایی و برای چه کسانی سرمایه گذاری می‌کنند، بیان کرد: صنعت بیمه را نمی‌توان اینچنین اداره کرد. باید ببینیم روند بیمه به کدام سمت می‌رود. اقتدار یک راهبر این است که سهم قابل توجهی از صنعت بیمه داشته باشد.

وزیر امور اقتصادی و دارایی ادامه داد: همچنین باید در صنعت بیمه، توسعه و استفاده از هوش مصنوعی و تقویت بیمه گری الکترونیکی و سایر موارد مورد توجه جدی قرار گیرند.

همتی در پایان تاکید کرد: بیمه ایران تنها بیمه دولتی ما است که باید ثابت کند در صحنه کمک به مردم همیشه پیشتاز بوده است.

نامه اتحادیه صادرکنندگان خشکبار به رئیس جمهور

دبیرکل خانه کشاورز در ارسال نامه‌ای سرگشاده به رئیس جمهور ضمن تاکید بر کاهش صادرات خشکبار از سال ۱۳۹۸ اظهار کرد: خواسته صادرکنندگان خشکبار این است که از اجبار فروش ارز حاصل از صادرات خود در بازار نیمایی که از کشفیات دولت است، معاف شوند.

به گزارش پیام آشنا عیسی کلانتری - دبیرکل خانه کشاورز - به‌دنبال ارسال نامه سرگشاده اتحادیه صادرکنندگان خشکبار به پزشکیان - رئیس جمهور - با ارسال نامه‌ای نسبت به مخاطرات ادامه رویه موجود هشدار داد.

در این نامه آمده است: «از قرار با وضع مقررات خلق‌الساعه در دولت‌های پیشین، صادرات خشکبار از سال ۱۳۹۸ به بعد چندین برابر کاهش پیدا کرده و احتمالاً بیکاری هم به‌دنبال آن به وجود آمده است. خواسته صادر کنندگان خشکبار این است که از اجبار فروش ارز حاصل از صادرات خود در بازار نیمایی که از کشفیات دولت است، معاف شده و در این راستا موارد زیر را پیشنهاد کرده‌اند:

۱- کالاهای صادراتی اتحادیه که عمدتاً پسته، خرما، کشمش و غیره است بر مبنای نرخ توافقی به وارد کنندگان کالاهای لوکس پر دوام مثل خودرو، گوشی، موبایل و لوازم خانگی واگذار شود.

۲- واردات کالاهای کشاورزی مانند مغزی‌جات، انواع ادویه، چای و قهوه در مقابل ارز صادراتی کالاهای کشاورزی با نرخ توافقی صورت پذیرد.

۳- سقف صادراتی برای صادر کنندگان با سابقه و خوش حساب حذف شود.

انشاءالله برای رونق فرآوری‌های کشاورزی و صادرات، دستورات لازم را به ارگان‌های ذیربط صادر خواهید فرمود.»

خبری از قرارداد گازی آذربایجان با اروپا نیست

شرکت دولتی SSP اسلواکی اعلام کرد شرکت‌های اروپایی به قرارداد برای دریافت گاز جمهوری آذربایجان به جای گاز روسیه که از اوکراین ترانزیت می‌شود، نزدیک نشده‌اند و گزارش‌های رسانه‌ای مبنی بر نزدیک بودن امضای چنین قراردادی را رد کرد.

به گزارش پیام آشنا، قرارداد ترانزیت پنج ساله فعلی میان مسکو و کی‌یف در پایان سال ۲۰۲۴ منقضی می‌شود و اتحادیه اروپا ناچار است به دنبال منبع دیگری به جای واردات گاز روسیه از طریق خط لوله از اوکراین باشد. یکی از این منابع، گاز جمهوری آذربایجان است اما این بلوک در عین حال، در مذاکرات برای باز نگه داشتن ترانزیت گاز روسیه از اوکراین، مشارکت دارد.

روسیه اعلام کرده که مایل است به عرضه گاز از طریق اوکراین با وجود جنگ با همسایه خود ادامه دهد اما اوکراین، حاضر نشده است با مسکو درباره صادرات گاز، وارد مذاکره شود.

بلومبرگ پنج شنبه گذشته به نقل از منابع آگاه گزارش کرده بود که شرکت‌هایی از مجارستان و اسلواکی به امضای قرارداد برای واردات سالانه ۱۲ تا ۱۴ میلیارد متر مکعب گاز از جمهوری آذربایجان نزدیک شده اند. اما شرکت SPP که خریدار گاز دولتی اسلواکی است، به رویترز اعلام کرد ما مرتبا درباره این موضوع با شرکای خود گفت و گو می‌کنیم اما اطلاعات درباره نزدیک شدن به قرارداد تامین گاز با مشارکت SPP، درست نیست.

شرکت SPP، یکی از شرکت‌هایی بوده که تلاش کرده است با وجود جنگ روسیه با اوکراین، مسیر ترانزیت گاز روسیه را باز نگه دارد زیرا مسیرهای دیگر پرهزینه هستند و این شرکت با موانع احتمالی در خطوط لوله دیگر مواجه است. بر اساس گزارش رویترز، دو منبع آگاه در شرکت انرژی دولتی «سوکار» جمهوری آذربایجان، چنین گزارشی را کم اهمیت شمردند اما خود این شرکت، اظهارنظری نکرد.

آغاز سرشماری کشاورزی؛ گامی برای توسعه پایدار بخش کشاورزی البرز

فائزه حیدری - در پی آغاز طرح سرشماری کشاورزی در کشور، غلامرضا گودرزی، رئیس مرکز آمار ایران، در نشست بررسی آخرین وضعیت اجرای این طرح در استان البرز بر اهمیت اطلاع‌رسانی دقیق و جامع این موضوع تأکید کرد و گفت که سرشماری‌ها ارتباطی با یارانه و مالیات ندارند. به گفته وی، این طرح با هدف جمع‌آوری اطلاعات دقیق از وضعیت کشاورزی کشور، برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌های کلان اقتصادی و اجتماعی را تسهیل می‌کند. گودرزی تصریح کرد که این سرشماری برای بهبود و توسعه بخش کشاورزی ضروری است و داده‌های حاصل از آن، معیار تصمیم‌گیری‌های بزرگ خواهد بود.

روش‌های جمع‌آوری داده و مشارکت استان‌ها در طرح سرشماری

در طرح سرشماری کشاورزی امسال، برخلاف دوره‌های پیشین، استان‌ها نقش مؤثرتری در طراحی و اجرای برنامه‌ها دارند. این سرشماری از تاریخ ۱۲ آبان‌ماه با به‌کارگیری ۱۵ هزار مأمور سرشماری و با همکاری بخش خصوصی آغاز شده و تا ۲۶ آذرماه ادامه خواهد داشت. جمع‌آوری داده‌ها از کشاورزان و بهره‌برداران از طریق روش‌های میدانی، تلفنی، اینترنتی و گاه با حضور شخصی مأموران سرشماری انجام می‌شود. مأموران با جلیقه‌های مخصوص و کارت شناسایی به کشاورزان مراجعه می‌کنند تا اعتماد و همکاری بهتری حاصل شود.

اهمیت سرشماری کشاورزی در تصمیم‌گیری‌های کلان

سرشماری کشاورزی دومین طرح سرشماری مهم کشور پس از سرشماری نفوس و مسکن است و اطلاعات حاصل از آن نقش تعیین‌کننده‌ای در تخصیص بودجه‌ها، حمایت‌ها و سیاست‌گذاری‌های کشاورزی خواهد داشت. جمع‌آوری دقیق و به‌روز اطلاعات در زمینه‌هایی چون زراعت، باغداری، دامداری، شیلات و آبزی‌پروری، زنبورداری و کرم ابریشم، به سیاست‌گذاران این امکان را می‌دهد تا در مواجهه با چالش‌های بخش کشاورزی، تصمیم‌های آگاهانه‌تری بگیرند و از توسعه پایدار این بخش اطمینان حاصل کنند.

هماهنگی و همکاری دفاتر استانی در سرشماری

مدیرکل دفتر امور روستایی و شوراهای استانداری البرز، فرشاد قدوسی، نیز اعلام کرد که سرشماری سراسری کشاورزی به‌صورت همزمان در استان البرز آغاز شده و به همین منظور جلسه‌ای با حضور بخشداران و دهیاران تشکیل شده است. این جلسه به‌منظور هماهنگی و پاسخگویی به سوالات دهیاران برگزار شده و هدف از آن، تأمین بسترهای لازم برای اجرای هر چه بهتر این طرح ملی است.

سرشماری کشاورزی؛ مبنای تصمیمات آینده‌ساز

سرشماری کشاورزی فرصتی برای کشور است تا با تصویری روشن‌تر از وضعیت تولیدات و امکانات این بخش، به چالش‌های موجود پاسخ دهد و برای توسعه پایدار کشاورزی و تأمین امنیت غذایی گام‌های اساسی بردارد. اطلاعاتی که از این سرشماری به دست می‌آید، امکان برنامه‌ریزی بهینه برای تخصیص اعتبارات، بهره‌وری منابع و حفظ تولیدات داخلی را فراهم می‌کند.

وزیر کار:
پردرآمدها از گرفتن یارانه نقدی حذف می شوند

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: برای حذف افراد پردرآمد از یارانه‌های نقدی یک آئین‌نامه هفته قبل در دولت مطرح و بررسی شد و به تصویب رسید که هفته جاری ابلاغ می‌شود.

به گزارش پیام آشنا، احمد میدری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی طی گفتگویی در پاسخ به این سوال که آیا در لایحه بودجه سال آینده هم مطلبی برای حذف افراد پردرآمد از یارانه‌ها و پرداخت یارانه بیشتر به نیازمندان، دیده شده است، گفت: خیر، چیزی در لایحه بودجه نیامده است.

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: برای حذف افراد پردرآمد از یارانه‌های نقدی یک آئین‌نامه هفته قبل در دولت مطرح و بررسی شد و به تصویب رسید که هفته جاری ابلاغ می‌شود.

میدری همچنین در مورد اجرای کالابرگ الکترونیکی نیز بیان کرد، سال قبل مبلغی برای کالابرگ در بودجه دیده نشد، در لایحه بودجه ۱۴۰۴ هم اعتباری برای کالابرگ دیده نشده است. یارانه نقدی که نخستین مرحله واریز آن در آذر ۱۳۸۹ اجرا شد، در زمان حاضر به یک دغدغه برای دولت‌ها تبدیل شده است و تاکنون دولت‌های مختلف با طرح و ایده‌های گوناگون سعی کرده‌اند آن را اجرا کنند. دولت‌ها گاه با هدف ایجاد عدالت در واریز یارانه‌ها و از بین بردن ناترازی بودجه هدفمندی، تغییراتی در مبلغ یارانه و فهرست افراد مشمول دریافت آن ایجاد کرده‌اند اما همچنان نه مشکل ناترازی رفع شده است و نه می‌توان مطمئن بود که عدالت در خصوص واریز یارانه‌ها به‌طور کامل در حال پیاده شدن است.

مطابق لایحه بودجه ۱۴۰۳، سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها موظف شده است با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی نسبت به حذف یارانه خانوارهای غیرمشمول حمایت دولت اقدام کند. منظور از خانوارهای غیرمشمول حمایت دولت در واقع همان خانوارهای پردرآمد است.

ناترازی انرژی، ابر چالش امروز کشور

به‌اعتقاد کارشناسان ناترازی انرژی ابر چالش امروز ایران است، چالشی که تبعات آن بخش‌های مختلف جامعه اعم از حوزه صنعت و تولید را درگیر کرده و منجر به کاهش بهره‌وری و اختلال در فعالیت‌های اقتصادی و تولیدی شده است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایرنا، ناترازی انرژی پدیده‌ای نیست که به گفته کارشناسان امروز و دیروز ایجاد شده باشد؛ بلکه سابقه ای طولانی دارد.

این امر ریشه‌های زیادی دارد که یکی از آنها، تاسیسات است. از تاسیسات صنعتی در حوزه‌های نفت، پتروشیمی و برق گرفته تا تاسیسات به‌کار رفته در مصارف خانگی و اداری که به گسترش ناترازی‌ها دامن زده است.

چندی پیش «محمد هاشمی» عضو هیات مدیره سندیکای شرکت‌های تاسیساتی با بیان اینکه ۷۰ درصد مصرف انرژی ساختمان‌ها در بخش تاسیسات هدر می‌رود، گفت: ۱۵ درصد انرژی در بخش روشنایی و بقیه در سایر بخش‌ها هدر می‌رود.

وی، عایق‌کاری ساختمان‌ها را عامل مهمی در کاهش هدررفت انرژی در بخش ساختمان توصیف کرد.

هاشمی خاطرنشان کرد: همچنین استفاده از وسایل سرمایشی و گرمایشی با استانداردهای روز جهانی، بخش عمده‌ای از ناترازی انرژی را حل خواهد کرد.

این فعال صنعت برق گفت: اگر در شهری مثل تهران فقط برای عایق‌کاری لوله‌کشی ساختمان‌ها اقدام شود، حدود ۵۰۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری ذخیره‌سازی می‌شود.

هاشمی، بر اصلاح اقتصاد انرژی و نه با ابزار قیمتی تاکید کرد و گفت: ابزار قیمتی راحت‌ترین راه است، درحالی که راه‌های دیگری نیز وجود دارد.

وی، هوشمندسازی و اتوماسیون را از گزینه‌هایی دانست که می‌توان از این مسیر مصرف انرژی را کاهش داد. براین‌اساس و باتوجه‌به اهمیت موضوع انرژی و ضرورت بررسی چالش‌های این حوزه که یکی از شاخص‌های اصلی توسعه به شمار می‌رود، سندیکای شرکت‌های تأسیساتی و صنعتی ایران با همکاری اتاق بازرگانی تهران بر آن شده است، آذرماه سال جاری همایشی با عنوان «تاسیسات؛ گلوگاه ناترازی انرژی» و باهدف توسعه بازار صنعت احداث در مرکز همایش‌های صداوسیما برگزار کند.

در این همایش که با حضور همه ذی‌نفعان اعم از دولتمردان، سیاست‌گذاران، نخبگان صنعت، اقتصاددانان، تولیدکنندگان و پیمانکاران برگزار می‌شود، درباره سیاست‌ها و راهکارهای عبور از بحران ناترازی انرژی بحث و بررسی خواهد شد.

مکانیزم قیمت‌گذاری انرژی؛ گلوگاه ناترازی، بحران سرمایه‌گذاری؛ گلوگاه ناترازی در تولید، مشارکت عمومی- خصوصی؛ استراتژی توسعه در شرکت‌های پیمانکاری، تغییرات تکنولوژیک در تأسیسات صنعتی، الزام‌های نهادی توسعه قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی در بخش تأسیسات، نقش هوش مصنوعی در تأسیسات و بهینه‌سازی از مهم‌ترین محورهای این همایش است.

چرا سرمایه گذاران خودرویی به جای ایران به پاکستان می روند؟

خودروسازی ایران بیش از پنج‌سال است که از لیست سرمایه‌گذاران خارجی، کنار گذاشته شده است. با این حال حضور در کشورهای همسایه به‌عنوان مقصد جدید سرمایه‌گذاران، قابل تامل است. باند خالی سرمایه‌گذاری خارجی خودرویی به‌دلیل تحریم‌های داخلی و خارجی در کشورمان رخ داده است.

به گزارش پیام آشنا به نقل از دنیای اقتصاد، با گذشت پنج سال از خروج شرکای خارجی از صنعت خودروی کشور، هنوز استراتژی مشخصی برای جذب مشارکت‌های جدید بین‌المللی در این صنعت تدوین نشده است. در این بین حضور برخی شرکت‌های چینی تنها در حد تولید خودرو به صورت مونتاژ، بدون سرمایه‌گذاری یا حتی استفاده از توان قطعه‌سازان داخلی است. اما چرا صنعت خودروی ایران در انزوا قرار گرفته و خبری از مشارکت‌های بین‌المللی نیست؟

خودروسازی صنعتی پیچیده و پرهزینه است که موفقیت آن تا حد زیادی مستلزم مشارکت‌های خارجی است. این نیاز به‌خصوص برای ایران، بیش از هر امر دیگر ضروری به نظر می‌رسد. آنچه مشخص است صنعت خودرو در ایران به‌شدت نیازمند جذب سرمایه‌گذاری، به‌خصوص سرمایه‌گذاری خارجی است. نبود مشارکت‌های بین‌المللی باعث شده خودروسازی در ایران از قطار فناوری جهانی عقب بماند و جایگاه چندانی در زنجیره ارزش جهانی برای خود نبیند. این در شرایطی است که سیاستگذار خودرو برای جبران این نقیصه، واردات خودرو را مشروط به انتقال تکنولوژی کرده بود؛ شروطی که در نهایت سرعت‌گیر واردات شده بود و آن نیز لغو شد. بر این اساس تراز تجاری به‌شدت ضعیف کشور در صنعت خودرو، آن هم با گذشت بیش از نیم قرن از عمر خودروسازی در ایران، به‌خوبی موید نتیجه جداماندن از زنجیره جهانی خودرو است. برای مثال در سال ۱۴۰۲ تراز تجاری در حوزه خودرو منفی ۲.۸ میلیارد دلار بوده است.

بااین‌حال در دهه‌های گذشته اشکالی از مشارکت خارجی در صنعت خودروی کشور دیده می‌شد. برای مثال در اوایل دهه ۷۰، ایران‌خودرو قراردادی با پژوی فرانسه برای تولید پژو ۴۰۵ منعقد کرد. این قرارداد فراتر از یک همکاری ساده بود و انتقال خط تولید کامل را شامل می‌شد. همزمان، شرکت سایپا نیز همکاری خود را با کیا موتورز کره جنوبی آغاز کرد. این همکاری به تولید خانواده پراید منجر شد. پراید اگرچه خودروی ساده‌ای بود، اما به دلیل قیمت مناسب و سادگی تعمیر و نگهداری، به‌سرعت در بازار ایران جا باز کرد. این همکاری نیز مانند همکاری با پژو، به توسعه شبکه قطعه‌سازی کمک کرد.

دهه ۸۰ با یک مشارکت بلندپروازانه با رنو فرانسه آغاز شد. پروژه تندر ۹۰ (ال ۹۰) قرار بود متفاوت از همکاری‌های قبلی باشد. هدف این پروژه، تولید مشترک یک پلتفرم جدید بود که هم در ایران و هم در سایر کشورها تولید شود. این پروژه در ابتدا با موفقیت پیش می‌رفت و حتی برخی قطعه‌سازان ایرانی توانستند به شبکه تامین جهانی رنو راه پیدا کنند. اما تحریم‌های بین‌المللی باعث شد این همکاری به اهداف خود نرسد.

طی پنج سال گذشته و بعد از شروع تحریم‌های ثانویه، کل شرکای خارجی از صنعت خودروی ایران کوچ کردند تا این شکل از مشارکت‌ها تقریبا به صفر برسد. اینکه چرا در خودروسازی کشورمان شرکای خارجی حضور ندارند، دلایل مختلفی با منشا داخلی یا خارجی دارد. برای مثال قوانین دست‌وپاگیر اجازه ورود سرمایه خارجی به صنعت خودروی کشور را نمی‌دهد. این عامل به تحریم یا دیگر عوامل بین‌المللی ارتباطی ندارد و به‌نوعی می‌توان آن را خودتحریمی تعبیر کرد.

از طرف دیگر شرایط تحریمی یا همین تنش‌های منطقه‌ای اخیر باعث شده که امنیت سرمایه‌گذاری برای سرمایه‌گذاران بالقوه کاهش پیدا کند و با ریسک زیادی همراه شود. بااین‌حال تجربه نشان داده که هیچ خودروسازی بدون مشارکت با خودروسازان معتبر جهانی تاب ماندن ندارد؛ برای همین است که مجلس شورای اسلامی در سال ۱۴۰۰ سیاستگذار را ملزم به تدوین استراتژی در این زمینه کرد.

بدین ترتیب در ماده پنج قانون ساماندهی صنعت خودرو، وزارت صمت مکلف شده است بسترهای لازم را برای ورود فناوری‌های جدید و مستقل تولید خودرو با همکاری شرکت‌های معتبر خودروسازی جهان یا به‌صورت سرمایه‌گذاری مشترک با شرکت‌های فعال موجود فراهم کند. بررسی‌ها نشان می‌دهد با گذشت بیش از دو سال از مهلت مقرر در قانون، هنوز سازوکار مشارکت‌های خارجی در قالب آیین‌نامه ابلاغ نشده است. گرچه مهرماه سال گذشته پیش‌نویس پیشنهادی آیین‌نامه مشارکت‌های بین‌المللی صنعت خودرو وارد هیات دولت شده اما هنوز خبری از تصویب آن نیست.

سه الگوی مشارکت خارجی

مشارکت‌های خارجی در سطح جهانی عموما از سه الگوی مشخص پیروی می‌کنند که بازوی پژوهشی مجلس نیز در آخرین گزارش خودرویی آن به این سه دسته اشاره کرده است. یکی از این مسیرها مدل مونتاژ برای بازار داخلی و منطقه‌ای است که در کشورهایی مانند برزیل، روسیه، رومانی و هند دیده می‌شود. این کشورها با جذب خودروسازان بزرگ به تولید محصولات آنها در داخل پرداخته و ضمن تامین نیاز داخلی، بخشی از تولیدات را به کشورهای منطقه صادر می‌کنند. آنها با ارائه مشوق‌های مناسب، خودروسازان بزرگ را به سرمایه‌گذاری در کشورشان ترغیب کرده و پس از تامین بازار داخلی، بخشی از تولیدات را به کشورهای منطقه صادر می‌کنند.

هند به عنوان نمونه‌ای موفق در این مدل، ابتدا با شرکت سوزوکی وارد همکاری شد و با ایجاد شرکت ماروتی سوزوکی، توانست علاوه بر تامین نیاز داخلی، به یکی از صادرکنندگان مهم خودرو در منطقه تبدیل شود. این کشور درعین‌حال با سایر خودروسازان بزرگ مانند هیوندای نیز همکاری می‌کند و به پایگاه تولید آنها برای بازار داخلی و منطقه تبدیل شده است.

ترکیه و مکزیک، مسیر متفاوتی را انتخاب کرده‌اند که مدل دوم مشارکت خارجی است. آنها به جای تمرکز بر مونتاژ و تولید خودروی کامل، صنعت قطعه را هدف قرار داده‌اند. این دو کشور با سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها، آموزش نیروی انسانی و ارتقای استانداردها، قطعه‌سازی خود را به سطحی رسانده‌اند که اکنون بخش مهمی از زنجیره تامین خودروسازان بزرگ جهان محسوب می‌شوند. برای مثال در سال گذشته ترکیه ۲۵ میلیارد دلار صادرات قطعه داشته است. این کشور با تولید سالانه بیش از یک‌میلیون و صدهزار دستگاه خودرو که نیمی از آن صادر می‌شود، نشان داده که مدل توسعه قطعه‌سازی می‌تواند به موفقیت در تولید خودروی کامل نیز منجر شود. قطعه‌سازان ترکیه‌ای اکنون نه‌تنها نیاز داخلی را تامین می‌کنند بلکه به تامین‌کنندگان مهم قطعات برای خودروسازان اروپایی نیز تبدیل شده‌اند. بخش زیادی از صادرات قطعه ترکیه حاصل سرمایه‌گذاری اروپایی‌هاست.

اما موفق‌ترین مدل مشارکت خارجی را کره جنوبی و چین به اجرا گذاشته‌اند. این کشورها با نگاه بلندمدت، توسعه برند داخلی را هدف قرار داده‌اند. آنها در ابتدا با خودروسازان بزرگ وارد همکاری شدند، اما این همکاری را به مونتاژ صرف محدود نکردند. کره جنوبی نمونه درخشان این مدل است. خودروسازان کره‌ای از همان ابتدا بر انتقال فناوری و توسعه توانمندی‌های داخلی تاکید داشتند. آنها با سرمایه‌گذاری گسترده در تحقیق و توسعه و همکاری هدفمند با شرکای خارجی، توانستند پس از دو دهه به صادرکننده عمده خودرو تبدیل شوند.

چین نیز راه مشابهی را طی کرده است. این کشور با اجبار خودروسازان خارجی به مشارکت با شرکت‌های چینی و انتقال فناوری، توانسته علاوه بر تامین نیاز بازار داخلی خود که بزرگ‌ترین بازار خودرو جهان است، برندهای مستقلی را توسعه دهد که اکنون در بازارهای جهانی حضور دارند. این در شرایطی است که خودروسازان همین کشور وقتی در بازار ایران حضور دارند، دست به سرمایه‌گذاری نمی‌زنند و تنها به مونتاژ بسنده می‌کنند.

علاوه بر این، ایران نتوانسته از هیچ‌یک از استراتژی‌های ممکن در مشارکت‌های خارجی استفاده کند؛ این در شرایطی است که ایران مزیت‌های قابل‌توجهی برای این نوع مشارکت‌ها هم دارد که این مزیت‌ها زیر سایه بوروکراسی پیچیده و همچنین نبود امنیت سرمایه‌گذاری و تحریم‌های بین‌المللی کارکرد خود را از دست داده است. برای مثال ایران با بیش از نیم قرن تجربه خودروسازی برخی زیرساخت‌های صنعتی را دارد که بسیاری از کشورهای همسایه، مانند پاکستان فاقد آن هستند. شبکه گسترده قطعه‌سازی و صنایع بالادستی مانند فولاد و پتروشیمی که مواد اولیه خودرو را تامین کند از جمله این مزیت‌هاست. علاوه بر این، یکی از مهم‌ترین مزیت‌های ایران، برخورداری از نیروی کار ماهر و تحصیل کرده است که با هزینه‌ای رقابتی قابل به‌کارگیری هستند. همچنین دسترسی به انرژی ارزان‌قیمت، مزیت رقابتی مهمی برای تولید در ایران محسوب می‌شود.

یادداشت

رشد اقتصادی ایران؛ سرابی که واقعیت دارد! (بخش اول)

اقتصاد ایران در فصل اول سال ۱۴۰۳ نسبت به مقطع مشابه سال گذشته ۳.۲ درصد رشد کرده است. این آماری بود که بانک‌مرکزی در آخرین گزارش خود از حساب‌های ملی منتشر کرد. به‌رغم اینکه بر مبنای داده‌های بانک‌مرکزی، اقتصاد ایران بی‌وقفه به رشد خود ادامه می‌دهد، بعید است بتوانیم به‌راحتی افکار عمومی را قانع کنیم که چنین آماری واقعیت دارد.

اگرچه هنوز در علم اقتصاد معیار جهان‌شمولی برای سنجش سطح رفاه یا احساس رضایت اجتماعی به کار گرفته نشده است، اما نمی‌توان ادعا کرد که معیارهای مبتنی بر حسابداری ملی مانند تولید ناخالص داخلی (GDP) در این زمینه کاربردی نیستند. ریچارد استون، اقتصاددان آمریکایی، برای ابداع سیستم حساب‌های ملی (NSA) موفق به دریافت جایزه نوبل سال ۱۹۸۴ شد. این سیستم و روش‌های مشابه با آن هنوز هم استانداردی جهانی برای محاسبه «تولید»، «مخارج» و «درآمد» در اقتصادها هستند. برای درک بهتر کارکرد این سیستم و جلوگیری از خطای تحلیل باید تفکیک بین سه متغیر نام برده‌شده را جدی بگیریم. متاسفانه حساب‌های ملی بر مبنای درآمد در ایران به‌طور رسمی محاسبه و منتشر نمی‌شوند، در حالی که بر مبنای این روش می‌توان دید بهتری به ترازنامه عوامل اقتصادی داشت. اما آمارهایی که بر مبنای روش مخارج و تولید از GDP اقتصاد ایران منتشر می‌شود، هنوز حاوی اطلاعات مفیدی از معمای رشد اقتصادی ایران هستند.

در این یادداشت برای مطالعه روند بلندمدت تولید ناخالص داخلی و اجزای آن در ایران از داده‌های بانک‌مرکزی برای حساب‌های ملی استفاده شده و داده‌های مربوط به بازار کار نیز برگرفته از مرکز آمار ایران است. به‌منظور یکپارچه‌سازی سری زمانی داده‌ها به تغییر سال پایه توجه نشده است و در مقابل، هریک از اجزا بر مبنای نرخ رشد محاسبه‌شده در به‌روزترین داده‌های موجود با فرض نقطه شروع سال ۱۳۶۷ شاخص‌سازی شده‌اند. همچنین داده‌های فصلی به‌صورت تجمیع سالانه به‌کار گرفته شده‌اند تا از تاثیر اثرات فصلی اجتناب شود.

رشد متکی بر خدمات و صنعت

از نظر تولید، رشد اقتصادی در ایران مدیون رشد بخش صنعت، معدن و خدمات است. اگرچه می‌دانیم تامین مالی کسب‌وکارها در ایران به بخش نفت بسیار وابسته است، اما این واقعیت رو به افول گذاشته است. در رکود صنعتی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ کاهش ۴۵ درصدی تولید بخش نفتی همراه با افت ۱۵ درصدی در تولیدات بخش صنعت و معدن رخ داد. قابل توجه است که تکرار دوباره کاهش تولید نفت طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ اثراتی تقریبا مشابه اما با شدت بسیار کمتر ایجاد کرد. این واقعیت حاوی دلالت مهمی است؛ بعد از تجربه شوک نفتی سال ۱۳۹۰ اقتصاد ایران با تغییرات ساختاری روبه‌رو شده که وابستگی آن به تولید نفت را کاهش داده و تبعا توجه عوامل اقتصادی به سرمایه‌گذاری در بخش خدمات جلب شده است؛ زیرا این نوع کسب‌وکارها معمولا به سرمایه ثابت کمتری نیاز دارند.

از طرفی در بررسی نمودارهای مربوط به مخارج کل اقتصاد خواهیم دید که چگونه تحریم‌ها و محدودیت‌های ارزی و سیاست‌های کنترل واردات مجموعا موجب جایگزین شدن مصرف داخلی به جای واردات شدند. این سیاست در ادبیات اقتصاد بین‌الملل به سیاست‌های جایگزینی واردات مشهور است که طرفداران آن معتقدند با محدود کردن صادرات و تقویت مزیت رقابتی برای صنایع داخلی می‌توان محرکی برای رشد اقتصادی و توسعه ایجاد کرد. تقویت بخش خدمات و تغییر سبد مصرف‌کننده، مجموعا به کاهش تاثیر شوک‌های نفتی در اقتصاد ایران کمک کرده است. آیا این فایده با دادن هزینه مناسبی به‌دست آمده؟ قبل از اینکه تصور کنیم سیاست جایگزینی واردات موفق بود، باید دقت کنیم که متوسط نرخ رشد سالانه بخش معدن در یک‌دهه اخیر ۶.۸ درصد بود که مقایسه آن با عدد ۲ درصد برای بخش صنعت و متوسط نزول ۲ درصد در صنعت ساختمان طی همین دوره نشان می‌دهد تصور اینکه تقاضا به صنایع داخلی منتقل شده، کمی خوش‌بینانه است. رشد قیمت فلزات اساسی در بازارهای جهانی، به‌خصوص بعد از سال ۱۳۹۵ محرک مهمی برای رشد این بخش بود.

انحراف تولید ناخالص داخلی از روند بلندمدت

در حال حاضر شاخصی برای اندازه‌گیری لطمه احتمالی به مطلوبیت افراد ناشی از جایگزین کردن سبد مصرفی آنها نداریم و پاسخ را نزد افکار عمومی جست‌وجو می‌کنیم. آیا مصرف‌کننده ایرانی مطلوبیت یکسانی در استفاده از محصولات خانگی تولید داخل در مقایسه با نمونه خارجی آن کسب می‌کند؟ آیا استهلاک و نیاز به جایگزینی تولیدات داخلی در مقایسه با رقبای خارجی برابر است یا کمتر؟ آیا افزایش مخارج خانواده‌هایی که همچنان ترجیح داده‌اند کالاهای وارداتی را از بازار قاچاق یا با هزینه چند برابر نسبت به گذشته (به واسطه نوسانات نرخ ارز) تامین کنند، به معنی افزایش هزینه فرصت مصرف در آنها نیست؟ پاسخ این سوالات برای افکار عمومی و متخصصان اقتصاد تا حد زیادی ملموس است، اما عمدتا نمود شخصی و فردی دارند.

محمد پارسانژاد
پژوهشگر اقتصادی
Alborz.payam@gmail.com

خبر

وضعیت ذخایر آبزیان ایران ۲۴ پله صعود کرد

مطابق با شاخص عملکرد محیط زیستی (EPI) سال ۲۰۲۴ که توسط مرکز پژوهش‌های مجلس تحت بررسی قرار گرفت، در بخش سرزندگی بوم سازگان، ایران صرفا در زیرگروه شیلات رتبه مناسب (۶۳) را کسب کرد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از سازمان شیلات ایران، در گزارش منتشر شده توسط مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی با عنوان "ارزیابی جایگاه محیط زیستی ایران در شاخص‌های بین المللی" شاخص عملکرد محیط زیستی کشورمان در سال جاری تا حدودی بهبود یافته و از رتبه ۱۳۳ در سال ۲۰۲۲ به رتبه ۱۱۲ در سال ۲۰۲۴ ارتقاء پیدا کرده است.

در بخش سرزندگی بوم سازگان، کشورمان صرفاً در زیرگروه شیلات رتبه مناسبی (۶۳) کسب کرده است اما در زیرگروه کشاورزی به ویژه نماگر عملکردی نسبی محصول وضعیت مطلوبی ندارد و در این بخش مصر و عربستان بالاتر از ایران بوده و ترکیه نیز وضعیت مطلوبی ندارد. مقایسه سرانه ردپای بوم شناختی و ظرفیت زیستی در بخش‌های مختلف نشان می‌دهد که ایران در بخش‌های زمین زراعی و چراگاه فراتر از ظرفیت زیستی خود، ردپا داشته و در مقابل در بخش ماهیگیری و جنگل کمتر از ظرفیت زیستی خود بهره برداری کرده است که باعث وضعیت پایداری شده است.

این گزارش با هدف سرزندگی اکوسیستم در بررسی زیرگروه شیلات نماگر وضعیت ذخایر آبزیان را دارای وزن ۳.۰ درصد، صید آبزیان دورریخته شده را دارای وزن ۴.۰ درصد، صید ترال در منطقه انحصاری اقتصادی را دارای وزن ۵.۰ درصد، نماگر تروفیک دریایی منطقه ای را دارای وزن ۱.۰ درصد و صید ترال در اقیانوس ها را دارای وزن ۷.۰ درصد برآورد کرده است.